

Наталія ШАКУН

**ВСЕУКРАЇНСЬКІ ФІЛОСОФСЬКІ ЧИТАННЯ
ПАМ'ЯТІ ВОЛОДИМИРА ШЕВЧЕНКА
(17 лютого 2012 р., м. Чернігів)**

«Успадкування, збереження та примноження мудрості становить зміст освіти як соціокультурної основи суспільства» — зазначав доктор філософських наук, професор Володимир Ісакович Шевченко. Таку благородну мету — сприяти збереженню та примноженню мудрості, а також згадати добрим словом творчість чернігівського любомудра — ставили перед собою організатори Других Всеукраїнських філософських читань «Людина. Культура. Освіта», присвячених пам'яті В. І. Шевченка, що відбулися 17 лютого 2012 року в Чернігівському державному інституті економіки і управління.

Вперше широке коло шанувальників любомудра зібралось у стінах Чернігівського державного інституту економіки і управління у вересні 2007 р., в річницю пам'яті філософа. Тоді, у 2007 р., багатогранність та новаторство філософії В. І. Шевченка відзначали ректор НДІ українознавства академік П. П. Кононенко, ректор НПУ ім. М. П. Драгоманова академік В. П. Андрущенко, зав. кафедри історії філософії Київського національного університету ім. Т. Г. Шевченка проф. В. І. Ярошовець та інші провідні українські вчені.

В роботі цього річних філософських читань на тему «Людина. Культура. Освіта», присвячених пам'яті В. І. Шевченка, взяли участь науковці, громадські діячі, студенти з Чернігова та багатьох міст України (Києва, Львова, Тернополя, Ніжина, Сум). Колеги, однопумці, учні В. І. Шевченка здійснили спробу висвітлити основні віхи життєвого шляху яскравої постаті, окреслити дослідницькі обрії відомого науковця, охарактеризувати його внесок до інтелектуальної скарбниці вітчизняної філософії та освіти.

Розпочались наукові читання пленарним засіданням, яке відкрила ректор Чернігівського державного інституту економіки і управління, доктор економічних наук, професор **І. С. Каленюк**. У вітальному слові до організаторів та учасників Других всеукраїнських філософських читань пам'яті В. І. Шевченка, ректор відзначила великий внесок філософа у дослідження історії вітчизняної філософії, в тому числі, філософської думки Чернігово-Сіверщини, а також надзвичайно широкий спектр наукових інтересів вченого (від гносеологічної проблематики до питань антропології, філософії політики, філософії освіти, українознавства, методології наукових досліджень), та побажала учасникам заходу плідної дискусії й успіхів у досягненні поставлених перед собою цілей.

Суперечливі тенденції людського буття на межі ХХ–ХХІ ст., футурологічні перспективи людства та особливості їх осмислення професором

В. І. Шевченком розкрив у своїй доповіді зав. відділу теорії та методології природничої й інженерної освіти Інституту вищої освіти НАПН України, директор Київського інституту освітньої політики д. ф. н., проф. **К. В. Корсак**. Проблеми духовного відчуження в умовах сучасної техногенної цивілізації, зокрема, захисту свободи совісті від конфесійної агресивності псевдохристиян, акцентував академік Міжнародної Академії духовних наук та АН вищої школи України, заслужений працівник народної освіти України, д. ф. н., проф. ЧДТУ **В. А. Личковах**. Про потребу трансформації освіти в суспільстві знань, нелінійність і складність якого посилюється, йшлося в доповіді д. ф. н., проф. Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова **Н. В. Кочубей**. Провідний науковий співробітник Інституту вищої освіти НАПН України, к. ф. н., доцент **Л. С. Горбунова** охарактеризувала феномен мислення епохи глобалізації.

Про причини повороту філософського думання В. Шевченка від буття світу загалом до проблематики української філософії йшлося у доповіді проректора з науково-педагогічної роботи Чернігівського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені К. Д. Ушинського к. ф. н., доц. **В. М. Довбні**. Він підкреслив, що участь В. Шевченка в соціокультурному бутті українського народу була діяльною й ефективною, що зумовлює суспільну потребу подальшого вивчення загальноантропологічних, пізнавальних, філософсько-освітніх, українознавчих пластів спадщини чернігівського любомудра.

Глибоку спорідненість філософських інтенцій В. І. Шевченка і П. Куліша відзначив у своєму виступі к. ф. н., доц. **С. Т. Мащенко** (Чернігівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені К. Д. Ушинського).

Справжнім відкриттям для багатьох учасників читань були філософсько-поетичні роздуми В. І. Шевченка, які стали предметом дослідження к. ф. н., доц., зав. каф. українознавства ЧДІЕУ **Л. В. Зіневич**. Доповідачка підкреслила, що в теоретико-методологічному плані одним з улюблених філософських підходів вченого був синергізм, відтак і його творчість — наукова та поетична — явила зразок синергії в дії.

Після пленарного робота була продовжена на секційних засіданнях. Зокрема, обговорення проблематики конференції продовжувалося на засіданні секції *«Володимир Шевченко і ключові проблеми української філософії»*, під головуванням **Т. В. Гончарук** (д. філос. н., проф. Тернопільського національного економічного університету) та **В. Д. Сутріна** (доц., зав. каф. гуманітарних дисциплін ЧДІЕУ). У доповіді к. філос. н., доц. каф. гуманітарних дисциплін ЧДІЕУ **Шакун Н. В.** йшлося про теоретико-методологічний вимір філософії В. І. Шевченка та тісний зв'язок останньої з національною ментальністю Проблема пізнавального привласнення у філософському доробку В. Шевченка піднімалася у виступі **Шевченко Г. М.**, викл. кафедри соціальної роботи, зав. навч. лабораторії соціальних технологій ЧДІЕУ.

Засідання секції «*Освіта в інтер'єрі глобалізації: виклики і перспективи*» відбувалося за співпраці організаторів конференції зі співробітниками Інституту вищої освіти НАПН України, викладачами Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т.Г.Шевченка та Ніжинського державного університету ім. М. Гоголя. Голови секцій — **Гомілко О. Є.**, д.філос.н., доц., гол. наук. співр. відділу змісту, філософії та прогнозування вищої освіти Інституту вищої освіти НАПН України і **Мельник О. Є.**, к.філос.н., доц., проректор з науково-педагогічної та виховної роботи ЧДІЕУ — ініціювали обговорення філософсько-освітніх стратегій входження України в європейське суспільство, інтеграції в європейський освітній простір через Болонський процес.

Центр дискусій на конференції утворили питання трансформації парадигми вітчизняної освіти, дослідження якої значною мірою пов'язані із філософською і педагогічною спадщиною видатного чернігівського філософа В. І. Шевченка.

Філософсько-освітні інтенції вітчизняних мислителів (П. Куліша, С. Русової та ін.), стали предметом досліджень **Пеньковець О. М.**, к.філос.н., доц. кафедри соціальної педагогіки ЧНПУ ім. Т. Г. Шевченка та **Тютюнник О. М.** к.філос.н. доц. кафедри соціальної педагогіки ЧНПУ ім. Т. Г. Шевченка. Програму розвитку освіти в контексті викликів глобалізації обговорили **Горбачук-Наровецька О.В.**, асп. Інститут вищої освіти НАПН України, **Зубрицька О. М.**, здобувач Інститут вищої освіти НАПН України **Коваль Т. В.**, ст. викл., здобувач Ніжинського державного університету ім. М. Гоголя, **Козинець І. М.**, викл. кафедри соціальної роботи ЧДІЕУ, **Лакуша Н. М.**, к.філос.н., доц. кафедри філософії Київського національного університету будівництва та архітектури, **Павлюк С. В.**, к.пед.н., ст. викл. кафедри іноземних мов Ніжинський державного університету ім. М. Гоголя, **Стех Є. О.**, асп. НПУ імені М. П. Драгоманова, **Тарутіна З. Є.**, к.мед.н., ст. наук. співр. Інституту вищої освіти НАПН України, **Червона Л. М.**, к.філос.н., ст. наук. співр. Інституту вищої освіти НАПН України, **Чорнойван Г. П.**, к.пед.н., наук., співр. Інституту вищої освіти НАПН України.

Грунтована характеристика феномену масової культури в епоху глобалізації здійснена у студіях **Степико В. П.**, к.філос.н., проф. Інституту соціології, психології та управління НПУ ім. М. П. Драгоманова. Погляд на Україну як простір діалогу культур представив **Степико К. М.**, асп. Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України.

Сучасні теоретико-методологічні підходи до осягнення соціокультурних феноменів окреслила **Грабовець О. А.**, к.соціол.н, доц. каф. соціальної роботи ЧДІЕУ. Дослідження соціокультурної регіоніки оприлюднили **Бойченко С. Г.**, викл. каф. соціальної роботи, **Красавіна В. В.**, к.філолог.н., доц. кафедри українознавства, **Фоміних Н. В.**, викл. кафедри гуманітарних дисциплін ЧДІЕУ. Екзистенційні виміри людського буття у світлі глобалізації та віртуалізації

соціальної реальності проаналізували **Доній Н. Є.**, к.філос.н., доц. каф. соціальної роботи, зам. декана юридичного факультету ЧДІЕУ, **Захаріна М. І.**, асп. каф. українознавства ЧДІЕУ, **Мартюшева А. О.**, асп. Інституту вищої освіти НАПН України. **Личковах В. А.**, д.філос.н., проф. каф. гуманітарних дисциплін ЧДТУ та **Ширяева Л. С.**, асп. каф. філософії та культурології ЧНПУ ім.Т.Г.Шевченка проаналізували релігієзнавчі та естетичні аспекти синергії та людської креативності, а **Сладкевич Н. В.**, асп. КНУ імені Тараса Шевченка поділилася міркуваннями про естетичну специфіку комп'ютерного моделювання. Місце людини в постмодерній картині світу охарактеризували **Ольховик М. В.**, к.філос.н., доц. каф. філософії та культурології, зам. декана філологічного факультету ЧНПУ ім.Т.Г.Шевченка, **Силкіна С. О.**, асистент каф. філософії Київського національний університет будівництва і архітектури.

Загальна думка учасників філософських читань полягала в тому, що філософсько-освітня спадщина В. І. Шевченка пройнята тенденціями синергізму і відкриває нові можливості для подальшого поступу вітчизняної філософії та вирішення питань збереження, використання і помноження мудрості в суспільному освітньому процесі.